

ไวยากรณ์การก

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้ไวยากรณ์การกเป็นแนวในการศึกษาและจำแนกคำกริยา
อกรรม ดังนั้นจะกล่าวถึงแนวคิดของไวยากรณ์การกก่อนดังต่อไปนี้

3.1 แนวคิดของไวยากรณ์การก

3.1.1 ไวยากรณ์การกระยะต่าง ๆ

ไวยากรณ์การกมีวิวัฒนาการซึ่งแสดงลักษณะแตกต่างกันตามระยะต่าง ๆ ใน
นี้ จะสรุปแนวคิดของไวยากรณ์การกแต่ละระยะอย่างย่อ ๆ ดังนี้

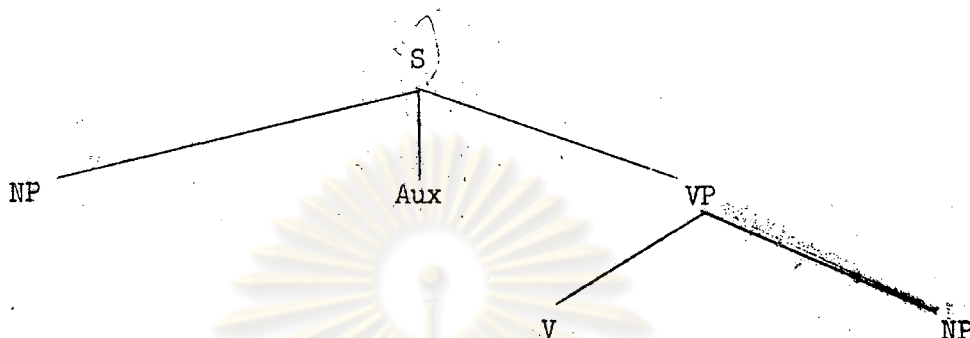
ปี 1966 ชาร์ลส์ เจ. ฟิลล์มอร์ (Charles J. Fillmore) ได้เสนอ
ทฤษฎีการกเป็นครั้งแรกในบทความชื่อ "Toward a Modern Theory of Case" ในบทความ
ดังกล่าว¹ ฟิลล์มอร์แสดงความคิดเกี่ยวกับประธานและกรรมซึ่ง โนม ช็อมสกี (Noam
Chomsky) กล่าวถึงในหนังสือ "Aspects of the Theory of Syntax"² ช็อมสกี
กล่าวว่าประธาน (Subject) หมายถึงความสัมพันธ์ในโครงสร้างวลีระหว่างนามวลี (noun
phrase) และประโยค (sentence) ซึ่งอยู่เหนือนามวลีนั้น ส่วนกรรมหมายถึงความสัมพันธ์
ในโครงสร้างวลีระหว่างนามวลี (noun phrase) และกริยาวลี (verb phrase) ซึ่งอยู่

---

¹ Charles J. Fillmore, "Toward a Modern Theory of Case," in
Readings in the Theory of Grammar, ed. Diane D. Bornstein (Cambridge,
Mass. : Winthrop Publishers, 1976), pp. 252-261.

² Noam Chomsky, Aspects of the Theory of Syntax (Cambridge,
Mass. : M.I.T. Press, 1965), pp. 63-74.

เหนือนามวลีนั้น และเขียนแผนผังต้นไม้¹ (Tree diagram) แสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ ดังนี้

ฟิลล์มอร์คิดว่าประธานและกรรมไม่ใช่ลักษณะความสัมพันธ์ที่สำคัญของหน่วยในโครงสร้างวลี และ ได้เสนอว่าในโครงสร้างวลีจะมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยนามกับหน่วยกริยาในลักษณะที่สำคัญยิ่งกว่า เช่น Agentive, Objective, Instrumental เป็นต้น ซึ่งเขาเรียกว่าการก (Cases)²

ปี 1968 ฟิลล์มอร์ได้เขียนบทความขึ้นอีก 2 บทความคือ "Lexical Entries for Verbs"³ และ "The Case for Case"⁴ จากบทความทั้ง 2 นี้ โดยเฉพาะ บทความหลังเราได้เห็นแนวคิดของไวยากรณ์การกของเขาชัดเจนขึ้น

ฟิลล์มอร์เชื่อว่าในภาษามนุษย์จะมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยนามและหน่วยกริยา ในลักษณะต่าง ๆ อยู่จำนวนหนึ่ง ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงการพิจารณาเหตุการณ์

¹ Chomsky, Aspects..., p. 69.

² Fillmore, "Toward a Modern Theory...", pp. 256-257.

³ Charles J. Fillmore, "Lexical Entries for Verbs," Foundations of Language 4(November 1968) : 373-393.

⁴ Charles J. Fillmore, "The Case for Case," in Universals in Linguistic Theory, ed. Emmon Bach and Robert T. Harms (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1968), pp. 1-88.

รอบ ๆ ตัวของมนุษย์ว่าใครทำอะไร ใครมีประสบการณ์เรื่องใด ใครได้รับผลประโยชน์จากอะไร สิ่งนั้นเกิดขึ้นที่ไหน อะไรเปลี่ยนแปลงไป อะไรเคลื่อนที่ สิ่งนั้นเริ่มต้นจากที่ไหน และจบลงที่ไหน ฟิลล์มอร์เรียกลักษณะความสัมพันธ์เหล่านี้ว่าการกสัมพันธ์ (Case relationships) หรือการก (Cases)¹ จากความเชื่อตัวเอง ฟิลล์มอร์เห็นว่าการกสัมพันธ์จะอยู่ที่ส่วนพื้นฐาน (base component) ของไวยากรณ์ของภาษาทุก ๆ ภาษา² ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงกำหนดให้ประโยค (S) ในโครงสร้างลึกประกอบด้วย 2 ส่วนคือ Modality (M) และ Proposition (P) ซึ่งเขียนเป็นกฎได้ดังนี้

$$S \longrightarrow M + P^3$$

M หรือ Modality (หน่วยกำหนดความหลัก) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการแสดงเรื่อง กาล มาลา เป็นต้น⁴ ส่วนนี้ฟิลล์มอร์ ไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียด P หรือ Proposition (หน่วยความหลัก) จะประกอบด้วยกริยา (V) 1 คำ และการก (C) 1 การกหรือมากกว่า⁵ ซึ่งเขียนเป็นกฎได้ดังนี้

$$P \longrightarrow V + C_1 + \dots + C_n^6$$

การกแต่ละการกจะประกอบด้วย 2 หน่วยคือ หน่วยบอกการก (K) ซึ่งอาจจะเป็นคำบุพบท และหน่วยนามวลี (NP)⁷ ซึ่งเขียนเป็นกฎได้ดังนี้

$$C \longrightarrow K + NP$$

¹ Fillmore, "Lexical Entries...", p. 382.

² Fillmore, "The Case...", p. 2.

³ Ibid., p. 24.

⁴ Ibid., p. 23.

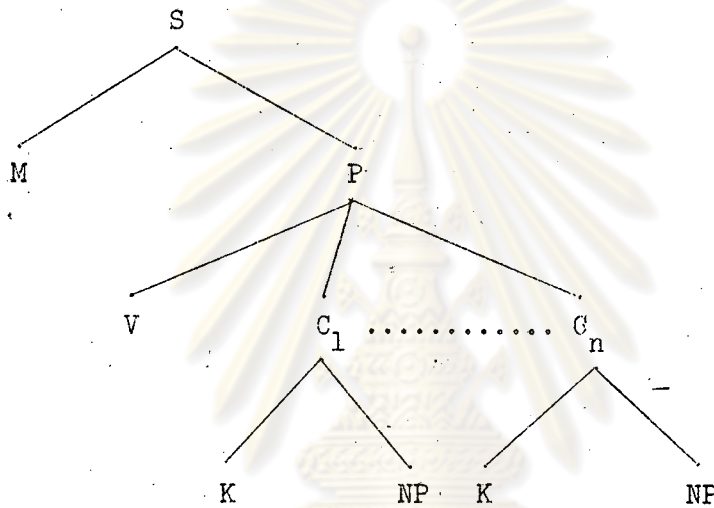
⁵ ดูการกต่าง ๆ ในหน้า 29-30.

⁶ Ibid., p. 24.

⁷ Ibid., p. 33.

หน่วยบอกการก (K) ของการกแต่ละการกอาจจะแตกต่างกัน เช่น ใน
ภาษาอังกฤษ with คือหน่วยบอกการกของ Instrumental Case เป็นต้น

เราอาจจะเขียนแผนผังต้นไม้แสดงโครงสร้างลึกของประโยคใดประโยคหนึ่ง
ตามกฎดังกล่าวได้ดังนี้

ในการแปลงโครงสร้างลึกตามที่กล่าวมานี้ให้เป็นโครงสร้างผิว จะต้องมีการก
ใดการกหนึ่งในโครงสร้างลึกมาเป็นประธานของประโยคในโครงสร้างผิว ถ้ากริยาในโครงสร้าง
ลึกมีการกเพียงการกเดียว การกนั้นจะเป็นประธาน¹ ถ้ามีมากกว่า 1 การกจะต้องเลือกการก
ที่จะเป็นประธานตามลำดับดังนี้คือ ถ้ามี Agentive Case (A) A จะเป็นประธาน ถ้า
มี Instrumental Case (I) - I จะเป็นประธาน ถ้าไม่มีทั้ง A และ I แต่มี
Objective Case (O) O ก็จะเป็นประธาน² การกที่เป็นประธานจะอยู่ทางขวาสุดใน
โครงสร้างลึกของประโยคนั้น³

¹ Fillmore, "The Case . . .," p. 40.

² Ibid., p. 33.

³ Ibid., p. 35.

โครงสร้างลึกจะแปลงเป็นโครงสร้างผิวโดยกฎปริวรรต ซึ่งมีอยู่หลายกฎ เช่น กฎการย้ายการกที่จะเป็นประธานในโครงสร้างผิวไปไว้ทางด้านซ้ายสุดของประโยค หรือกฎการลบหน่วยบอกการกสำหรับการกที่จะเป็นประธานหรือกรรม¹ เช่น ในภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย เป็นต้น

ปี 1970 ฟิลล์มอร์เสนอไวยากรณ์การกอีกครั้งหนึ่ง ในครั้งนี้เขากำหนดให้ โครงสร้างลึกของประโยคคำมีประกอบด้วยคำกริยา 1 คำ และการกชุดหนึ่ง² ซึ่งเขียนออกมาเป็นกฎได้ดังนี้

$$\text{Sent} \longrightarrow V + C_1 + \dots + C_n$$

$$C_1 \longrightarrow \text{NP}$$

$$C_2 \longrightarrow \text{NP}$$

กฎแรกอ่านว่าประโยค (Sent) ประกอบด้วยหน่วยกริยา (V) และการกต่าง ๆ ($C_1 + \dots + C_n$) กฎที่ 2 และ 3 อ่านว่าการกก็คือนามวลี (NP)³

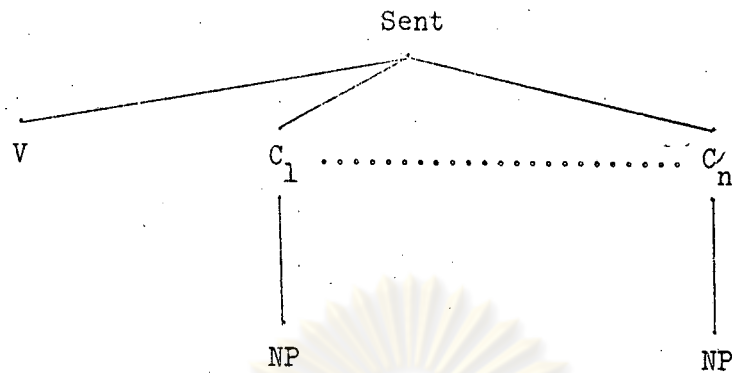
เราอาจจะเขียนแผนผังแสดงโครงสร้างลึกของประโยคใดประโยคหนึ่งตามกฎข้างต้นได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร

¹Fillmore, "The Case ...," pp. 34-40.

²Walter A. Cook, "Improvements in Case Grammar 1970," in Languages and Linguistics : Working Papers, No. 2, ed. Richard J.O'Brien (Washington, D.C. : Georgetown University Press, 1971), p. 11.

³Ibid.

เนื่องจากไวยากรณ์การกริยาปี 1970 ไม่มีส่วนที่เรียกว่า Modality (M) และหน่วยบอกการกริยา (K) ดังนั้น การแสดงเรื่อง กาล มาลา ซึ่งเดิมอยู่ที่ M ก็จะไปอยู่ที่หน่วยกริยา (V) หน่วยบอกการกริยา (K) ซึ่งเดิมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกริยาในโครงสร้างวลี ก็จะไม่ปรากฏเป็นหน่วยในโครงสร้างวลี แต่จะมีกฎปริวรรตที่นำคำบุพบทที่สอดคล้องกับการกริยาของนามวลีเข้ามาในโครงสร้างวลี เมื่อการกริยาไม่ได้เป็นประธานหรือกรรมของประโยค¹

ถ้ากริยาในโครงสร้างวลีมีการกริยามากกว่า 1 การกริยา ลำดับจากซ้ายไปขวา ของการกริยาในโครงสร้างวลีจะเรียงลำดับตามลำดับการเลือกประธาน ฟิลล์มอร์จัดลำดับการเลือกประธานดังนี้คือ A (Agent) E (Experiencer) I (Instrument) O (Object) S (Source) G (Goal) ซึ่งหมายความว่าถ้ามี A อยู่ในโครงสร้าง A จะเป็นประธาน ถ้าไม่มี A แต่มี E E จะเป็นประธาน ถ้าไม่มีทั้ง A และ E แต่มี I I จะเป็นประธาน ถ้าไม่มีทั้ง A E I แต่มี O O ก็จะเป็นประธาน² เป็นต้น ดังนั้น การกริยาที่จะเป็นประธานจะอยู่ทางซ้ายสุดหรืออยู่หลังหน่วยกริยาในโครงสร้างวลีนั้นเอง ซึ่งแตกต่างจากไวยากรณ์การกริยาปี 1968 ที่สัไดให้การกริยาที่จะเป็นประธานอยู่ทางขวาสุดในโครงสร้างวลี

¹Cook, "Improvements in Case Grammar . . .," p. 11.

²Ibid., p. 13.

โครงสร้างลึกของประโยคจะแปลงเป็นโครงสร้างผิวโดยกฎปริวรรตที่เรียกว่า Realization rules ซึ่งมีอยู่หลายกฎ¹ เช่น

ก. กฎ Nominative marking (กฎบ่งกัตุการก) เป็นกฎที่เติม Nom ให้แก่การกซึ่งจะเป็นประธานของประโยค หรือที่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกว่า กัตุการก

ข. กฎ Subject formation (กฎจัดตำแหน่งประธาน) เป็นกฎที่ย้าย การกที่เติม Nom ไปอยู่ทางด้านซ้ายสุดของประโยค สำหรับกฎนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎเฉพาะ ภาษาที่มีการเรียงลำดับคำในประโยคเป็นแบบ SVO

3.1.2 คำว่า "การก"

3.1.2.1 ความหมายของคำว่า "การก"

ก. การกที่ไม่ใช่ความหมายตามแนวไวยากรณ์การก

แฟรงค์ อาร์ เบลค (Frank R. Blake) กล่าวว่า รูปของคำนามหรือคำสรรพนามที่เกิดจากการแปลงท้ายคำ หรือการเปลี่ยนรูปคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่คำนามหรือคำสรรพนามนั้นมีต่อคำอื่น ๆ ในประโยคก็คือ "การก"² และภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะไม่มี "การก"³

พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณณวณิช ให้คำจำกัดความคำว่า "การก" ว่า การกได้แก่คำนามที่แปลงท้ายคำเพื่อบอกว่าคำนามนั้นทำหน้าที่อย่างไร⁴ สำหรับ

¹Cook, "Improvements in Case Grammar...", pp. 15-20.

²Frank R. Blake, "A Semantic Analysis of Case," in Language Monograph, No. 7, ed. J. T. Hartfield and W. Leopold (Baltimore : Waverly Press, 1930), p. 34.

³Ibid., p. 35.

⁴พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณณวณิช, คู่มือเรียนภาษาบาลีด้วยตนเอง (นครหลวงกรุงเทพ-ธนบุรี : บริการธุรกิจการพิมพ์, 2515), หน้า 28.

ภาษาบาลี การกของคํานามมี 8 การก¹ ตัวอย่าง อาจารย์ จะมีการแปลงท้ายคำเป็นการกต่าง ๆ ทั้ง 8 การก ดังต่อไปนี้

<u>การก</u>	<u>เอกพจน์</u>	<u>ทุกพจน์</u>
1. กัตตุการก	อาจารย์โย	อาจารย์ยา
2. กัมมการก	อาจารย์	อาจารย์เย
3. กรณการก	อาจารย์เณ	อาจารย์เยหิ อาจารย์เยภี
4. สัมปทานการก	อาจารย์ลูล อจารย์บาย อจารย์ตุถิ	อจารย์ยานิ
5. อปาทานการก	อจารย์ลูลมา อจารย์มฺหา อจารย์ยา	อจารย์เยหิ อจารย์เยภี
6. สัมพันธการก	อจารย์ลูล	อจารย์ยานิ
7. อธิกรณการก	อจารย์ลูลมี อจารย์มฺหิ อจารย์เย	อจารย์เยลูล
8. อาลปนการก	อจารย์	อจารย์ยา ²

คํานามที่แปลงท้ายคำเป็นการกทั้ง 8 การก จะทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กัตตุการก	ทำหน้าที่ประธาน
2. กัมมการก	ทำหน้าที่ผู้ถูกทำ
3. กรณการก	ทำหน้าที่ผู้ช่วยทำ
4. สัมปทานการก	ทำหน้าที่ผู้รับทำ
5. อปาทานการก	ทำหน้าที่ต้นเหตุทำ
6. สัมพันธการก	ทำหน้าที่เจ้าของ

¹ พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณฺณวณฺโณ, คู่มือเรียนภาษาบาลีด้วยตนเอง (นครหลวง กรุงเทพมหานคร : บริการธุรกิจการพิมพ์, 2515), หน้า 27-28.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 31.

7. อธิกรรมการก ทำหน้าที่รับรองผู้ทำ
8. อาลปนการก ทำหน้าที่อุทานเล็ริมบท¹

อาจกล่าวได้ว่าการกตามความหมายของทั้ง 2 ท่าน จะมีแต่
ในภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเท่านั้น ส่วนภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำจะไม่มีการก

ข. การกตามแนวไวยากรณ์การก

การกตามแนวไวยากรณ์การกมี 2 ระดับคือ การกในโครงสร้าง
เล็ก (Case) และการกในโครงสร้างผิว (Case form)²

การกในโครงสร้างเล็กหรือที่จะเรียกต่อไปนี้ว่า "การก"
(Case) หมายถึงความสัมพันธ์ทั้งทางด้านความหมายและวากยสัมพันธ์ระหว่างคำนามและคำกริยา³
คำนามจะบ่งการกใดก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์กับคำกริยาแล้ว⁴

ตัวอย่าง

นิตยาตัดกระดาด

นิตยา มีความสัมพันธ์กับ ตัด ในลักษณะที่นิตยา เป็นสิ่งที่มีชีวิตซึ่งเป็นผู้ก่อการกระทำ คือ เป็น
ผู้ตัด ส่วนกระดาดมีความสัมพันธ์กับตัด ในลักษณะที่กระดาด เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงสภาพ

¹ สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์, บาลี-สันสกฤตที่สัมพันธ์กับภาษาไทย (กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 155.

² Fillmore, "The Case . . .," p. 21.

³ Ibid.

⁴ Walter A. Cook, "A Set of Postulates for Case Grammar Analysis,"
in Languages and Linguistics : Working Papers, No. 4, ed. Richard J.
O'Brien (Washington, D.C. : Georgetown University Press, 1971), p. 39.

ดังนั้น นิตยา และ กระดาช จะบ่งการกผู้ก่อการกระทำ (Agentive) และการกผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ (Objective) ตามลำดับ¹

การกในโครงสร้างผิว (Case form) หมายถึงลักษณะการปรากฏของการกในโครงสร้างลึกที่จะไปปรากฏในโครงสร้างผิว กล่าวคือ การกในโครงสร้างลึกจะปรากฏในโครงสร้างผิวในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น ปรากฏข้างหน้าคำกริยาหรือข้างหลังคำกริยา หรือข้างหลังคำบุพบท เป็นต้น² อาจกล่าวได้ว่าในภาษาไทยการกในโครงสร้างลึกอาจจะปรากฏในโครงสร้างผิวในลักษณะดังต่อไปนี้³

(1) ปรากฏข้างหน้าและติดคำกริยา เรียกว่า กัตตุการกในโครงสร้างผิว (Nominative case form) การกในโครงสร้างลึกที่สามารถปรากฏข้างหน้าและติดคำกริยาหรือเป็นกัตตุการกในโครงสร้างผิวนั้น อาจจะเป็นการก⁴ ดังต่อไปนี้ เช่น

ก. การกผู้ก่อการกระทำ

ตัวอย่าง

นิตยา ตัด กระดาช

ผู้ก่อการกระทำ

ข. การกผู้มีประสพการณ์

ตัวอย่าง

จินดา รักษาน้อง

ผู้มีประสพการณ์

¹ ดูการกต่าง ๆ หน้า 54-57.

² Fillmore, "The Case ...," p. 21.

³ Pranee Kullavanijaya, "Transitive Verbs in Thai" (Ph.D. dissertation, University of Hawaii, 1974), p. 63.

⁴ ดูการกต่าง ๆ หน้า 54-56.

ค. การกผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ

ตัวอย่าง

ประไพพลวย

ผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ

(2) ปรากฏอย่างหลังคำกริยา เรียกว่ากรรมการกในโครงสร้าง
ผิว (Accusative case form) การกในโครงสร้างลึกที่สามารถปรากฏอย่างหลังคำกริยาหรือ
เป็นกรรมการกในโครงสร้างผิวนั้น อาจจะเป็นการกต่อไปได้อีก เช่น

ก. การกผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ

ตัวอย่าง

นิตยาตัดกระดาษ

ผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ

ข. การกผู้มีประสบการณ์

ตัวอย่าง

ลายใจทรมานเด็ก

ผู้มีประสบการณ์

(3) ปรากฏอย่างหลังคำบุพบท คำบุพบท หมายถึงคำที่อยู่
ข้างหน้าและติดคำนามเพื่อบ่งว่าคำนามมีความสัมพันธ์กับคำกริยาในการกใด เช่น คำบุพบท จาก
ลู เป็นต้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ก. ปรากฏอย่างหลังคำบุพบทจาก การกในโครงสร้าง

ลึกที่สามารถปรากฏอย่างหลังคำบุพบทจาก คือ การกจุดเริ่มต้น

ตัวอย่าง

น้องหลานจากครัว

จุดเริ่มต้น

ข. ปรากฏข้างหลังคำพบทูล การกในโครงสร้างลึก

ที่สามารถปรากฏข้างหลังคำพบทูล คือ การกจุดหมาย

ตัวอย่าง

ใบไม้ร่วงสู่สนาม

จุดหมาย

✓ 3.1.2.2 ชุดการกของฟิลล์มอร์

ถึงแม้ว่าฟิลล์มอร์จะเสนอความคิดว่าการกเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ภาษา และควรจะมีชุดการกที่เป็นสากลก็ตาม ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีชุดการกที่นักไวยากรณ์การกโดยทั่วไปยอมรับว่าเป็นสากล กล่าวคือ ชุดการกแต่ละชุดอาจจะมีจำนวนการกแตกต่างกันไป และคำจำกัดความของการกชื่อเดียวกันในชุดการกที่ต่างกันก็ไม่ตรงกันเลยที่เดียว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการเพิ่มหรือลดจำนวนการก หรือการไม่เห็นพ้องกันในเรื่องคำจำกัดความของการกแต่ละการกก็ตาม ส่วนใหญ่แล้ว ชุดของการกก็มีได้แตกต่างกันมาก ในที่นี้จะยกชุดการกของฟิลล์มอร์เพื่อเป็นตัวอย่าง 2 ชุด ดังนี้

ก. การกปี 1968¹

1. Agentive (A) ได้แก่ การกของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งเป็นผู้

ก่อการกระทำที่แสดงโดยคำกริยา

¹Fillmore, "The Case . . .," pp. 24-25.

2. Instrumental (I) ได้แก่ การกของพลัง หรือสิ่งของ
ที่ไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องทำให้เกิดการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

3. Dative (D) ได้แก่ การกของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งได้รับการ
กระทบกระเทือนจากการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

4. Factitive (F) ได้แก่ การกของผลลัพธ์ที่ได้จากการ
กระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา หรือการกซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของ
คำกริยา

5. Locative (L) ได้แก่ การกที่บ่งสถานที่หรือบริเวณของ
การกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

6. Objective (O) ได้แก่ การกของสิ่งซึ่งได้รับการกระทบ-
กระเทือนจากการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา การกนี้เป็นการกที่มี ^๑๑๗ หมายถึง มัน กกลาง
ที่ ๑

ข. การกปี 1970¹

ในปี 1970 พิลล์มอร์ได้เสนอชุดการกอีกชุดหนึ่งซึ่งแตกต่างไป
จากชุดของปี 1968 ดังนี้

1. Agentive (A) ได้แก่ การกของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งเป็นผู้
ก่อการกระทำ

2. Experiencer (E) ได้แก่ การกของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งได้รับ
การกระทบกระเทือนจากการกระทำ

3. Instrumental (I) ได้แก่ การกของพลังหรือสิ่งของ
ซึ่งเป็นเครื่องทำให้เกิดการกระทำหรือสภาพ

¹Cook, "Improvements in Case Grammar . . .," p. 12.

ด
ท ๗๑

4. Objective (O) ได้แก่ การกรที่มิตตามแนวทางนี้กล่าว

5. Source (S) ได้แก่ การกรของจุดเริ่มต้นหรือแหล่งเดิม

6. Goal (G) ได้แก่ การกรของจุดหมาย

7. Locative (L) ได้แก่ การกรของบริเวณของการกระทำ

8. Time (T) ได้แก่ การกรของเวลาของการกระทำ

9. Comitative (C) ได้แก่ การกรของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งร่วมใน

การกระทำ

10. Benefactive (B) ได้แก่ การกรของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งได้รับ

ประโยชน์

จะเห็นว่าชุดการกรปี 1970 และชุดการกรปี 1968 แตกต่างกัน

กล่าวคือ ชุดการกรปี 1970 ไม่มีการกรที่ชื่อว่า Dative และ Factitive เนื่องจาก

ฟิลล์มอร์แยก Dative ออกเป็น 2 การกร โดยตั้งชื่อใหม่ว่า Experiencer และ Goal

และให้ Factitive รวมอยู่ใน Goal ด้วย เนื่องจากมี Goal ฟิลล์มอร์สิ่งให้มีการกร

ที่ตรงข้ามกันซึ่งก็คือ Source ส่วน Locative ของปี 1968 ก็แยกออกเป็น 3 การกรคือ

Source, Goal และ Locative¹ ด้วยเหตุที่มีการลดและการเพิ่มจำนวนการกรนี้เอง

คำจำกัดความของการกรบางการกรจึงแตกต่างกันไปบ้าง

3.1.2.3 ประเภทของการกร

การกรยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท² คือ

ก. การกรที่มีความสำคัญต่อกรรอบการกร³ หมายถึงการกรที่ต้องอยู่

ในกรรอบการกรของคำกริยาเนื่องจากมีความสำคัญต่อการจำแนกคำกริยาเช่น Agentive (A)

¹Cook, "Improvements in Case Grammar ...," p. 12.

²Cook, "A Set of Postulates ...," p. 42.

³ดูคำอธิบายเกี่ยวกับกรรอบการกร หน้า 40-41.

Objective (0) เป็นต้น ตัวอย่างค่ากริยา นอน ปรากฏในกรอบการกแบบ + [___ A]
และค่ากริยา ส่วย ปรากฏในกรอบการกแบบ + [___ 0] เช่น

สูดานอน

A

สูดาส่วย

0

ดังนั้นค่ากริยานอน และ ส่วย เป็นค่ากริยาต่างชนิดกันเพราะปรากฏกับการกที่ต่างกัน จึงกล่าวได้ว่า การก A และ 0 มีความสำคัญต่อการจำแนกค่ากริยา และต้องอยู่ในกรอบการกของค่ากริยา .

ข. การกที่ไม่มีความสำคัญต่อกรอบการก หมายถึงการกซึ่งไม่อยู่ในกรอบการกของค่ากริยาเนื่องจากไม่มีความสำคัญในการช่วยจำแนกค่ากริยา เช่น Time (T) เป็นต้น ตัวอย่าง ค่ากริยานอน ปรากฏกับ Time ได้ และค่ากริยาส่วย ก็ปรากฏกับ Time ได้ด้วยเช่น

เมื่อเข้านี้ สูดานอน

T A

เมื่อเข้านี้ สูดาส่วย

T 0

Time จึงไม่ช่วยในการจำแนกค่ากริยานอน และส่วยออกเป็นค่ากริยาต่างชนิดกัน ดังนั้น การกนี้จึงไม่ต้องอยู่ในกรอบการกของค่ากริยานอน และส่วย

3.2 การศึกษาและการจำแนกค่ากริยาตามแนวไวยากรณ์การก

ก่อนที่จะกล่าวถึงการศึกษาและการจำแนกค่ากริยาตามแนวไวยากรณ์การก จะสรุปการศึกษาและการจำแนกค่ากริยาตามไวยากรณ์แนวอื่นบ้างอย่างย่อ ๆ ก่อนดังต่อไปนี้

3.2.1 การศึกษาและการจำแนกคำกริยาตามไวยากรณ์แนวอื่น ๆ ก่อนไวยากรณ์ภากรก

3.2.1.1 ไวยากรณ์เติม

พระยาอุปกิตศิลปสาร¹ ศึกษาคำกริยาว่ามีใจความครบบริบูรณ์หรือไม่ ถ้ามีใจความครบบริบูรณ์ก็จัดให้เป็นคำกริยาพวกหนึ่ง เช่น นอน ถ้ามีใจความไม่ครบบริบูรณ์ต้องมีผู้ถูกหรือกรรมมารับก็จัดให้เป็นพวกหนึ่ง เช่น เห็น ถ้ามีเนื้อความอยู่ที่วิกิตการก็จัดให้เป็นอีกพวกหนึ่ง เช่น เป็น ถ้าช่วยกริยาอื่นให้ได้ความครบตามระเบียบของกริยา (คือครบตามมาลา กาล เป็นต้น) ก็จัดให้เป็นอีกพวกหนึ่งเช่น จะ

3.2.1.2 ไวยากรณ์โครงสร้าง

ชาร์ลส์ คาร์เพ็นเตอร์ ฟริส (Charles Carpenter Fries)² ใช้ตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์ในการจำแนกคำออกเป็นชนิดต่าง ๆ สำหรับคำซึ่งฟริสเรียกว่า คำหมวด 2 (Class 2 words) ซึ่งก็คือ คำที่เรียกกันมาแต่เดิมว่าคำกริยานั้น ฟริสจัดให้คำใดก็ตามที่แทนที่ตำแหน่งของคำต่อไปนี้ได้เข้าเป็นคำหมวด 2

1. แทนที่ตำแหน่งของคำ is/was หรือ are/were ในประโยคข้างล่างนี้

(The) _____³ is/was good.
_____ s are/were

¹ พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย, หน้า 84-85.

² Charles Carpenter Fries, The Structure of English (Michigan : Longman, 1951), pp. 65-141.

³ คำที่แทนที่ตำแหน่งช่องว่างนี้ได้ ฟริสเรียกว่าคำหมวด 1 (Class 1 words) ซึ่งก็คือ คำที่เรียกกันมาแต่เดิมว่าคำนาม

เช่น feels/felt เป็นตัวอย่างของคำที่แทนที่ตำแหน่งของคำ is/was หรือ are/were ได้

2. แทนที่ตำแหน่งของคำ remembered ในประโยคข้างล่างนี้

(The) _____ remembered (the) _____
_____s

เช่น wanted เป็นตัวอย่างของคำที่แทนที่ตำแหน่งของคำ remembered ได้

3. แทนที่ตำแหน่งของคำ went ในประโยคข้างล่างนี้

(The) _____ went there.
_____s

เช่น lived เป็นตัวอย่างของคำที่แทนที่ตำแหน่งของคำ went ได้

คำหมวด 2 แบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ 3 ชนิดคือ คำที่แทนที่ is/was หรือ are/were ในข้อ 1 ได้ คำที่แทนที่ remembered ในข้อ 2 ได้ และ คำที่แทนที่ went ในข้อ 3 ได้

นอกจากฟรีสละใช้ตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์ในการกำหนด คำหมวด 2 แล้ว เขายังพิจารณารูปของคำหมวด 2 ด้วยว่าบางส่วนของรูปคำแตกต่างไปจาก คำหมวดอื่น ๆ เช่น

1. คำหมวด 2 กับคำหมวด 1

<u>หมวด 2</u>	<u>หมวด 1</u>
beautify	beauty
personify	person

2. คำหมวด 2 กับคำหมวด 3

<u>หมวด 2</u>	<u>หมวด 3</u>
enable	able
enrich	rich

วิจิตร ภาณุพงศ์¹ ก็ใช้ตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์ในการจำแนกคำพูดออกเป็นหมวดต่างๆ และได้กำหนดหมวดคำที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา 3 หมวดคำ คือ หมวดคำกริยาอาการ หมวดคำกริยาสังกรรม และหมวดคำกริยาทวิกรรม คำกริยาทั้ง 3 ชนิดนี้ต่างกันที่ค่านามซึ่งตามข้างหลังคือ

คำกริยาอาการไม่มีค่านามตามหลังเลย

คำกริยาสังกรรมมีค่านามตามหลัง 1 คำ

คำกริยาทวิกรรมมีค่านามตามหลัง 2 คำ

แต่เนื่องจากภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ จึงไม่พิจารณารูปคำด้วย

3.2.1.3 ไวยากรณ์ปริวรรต

โนม ชีอมสกี² (Noam Chomsky) ศึกษาคำกริยาว่าปรากฏในลักษณะบริบท (Contextual features) อย่างไรได้บ้าง ลักษณะบริบทมี 2 ชนิดดังนี้

ก. strict subcategorization features คือลักษณะบริบทที่เป็นหน่วยโครงสร้าง เช่น + ____ NP. ซึ่งหมายความว่าคำกริยาที่มีลักษณะแบบนี้ต้องมีบริบทเป็นนามวลีตามหลังเช่น frighten

¹วิจิตร ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ..., หน้า 49-56.

²Chomsky, Aspects ..., pp. 90-107.

ข. selectional features คือลักษณะปริบทที่เป็นหน่วย
โครงสร้างและหน่วยทางความหมายด้วยเช่น + [+ Abstract], Aux _____ Det
[+ Animate] ซึ่งหมายความว่าคำกริยาที่มีลักษณะแบบนี้ นามวลีข้างหน้าเป็นนามธรรม
(Abstract) ส่วนนามวลีข้างหลังเป็นสิ่งที่มีชีวิต (Animate) เช่น frighten

ตัวอย่าง

Sincerity may frighten the boy.

คำกริยาจะมีลักษณะปริบททั้ง 2 ชนิด ดังนั้นในกรจําแนก
คำกริยาจึงอาศัยลักษณะปริบทของคำกริยาเป็นเกณฑ์ในการจําแนก

อุดม วโรตมสิขิตติ¹ ก็ศึกษาลักษณะปริบทของคำกริยาและจําแนก
คำกริยาออกเป็นชนิดต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงลักษณะปริบทของคำกริยาเช่นกัน

3.2.2 การศึกษาและการจําแนกคำกริยาตามแนวไวยากรณ์การก

ชาร์ลส์ เจ. ฟิลล์มอร์ กล่าวว่า "The sentence in its basic
structure consists of a verb and one or more noun phrases, each
associated with the verb in a particular case relationship."² ซึ่งหมายความว่า
ประโยคโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วยคำกริยาหนึ่งคำและนามวลีหนึ่งนามวลีหรือมากกว่า นามวลี
แต่ละนามวลีมีความสัมพันธ์กับคำกริยาในการกใดการกหนึ่ง

จากข้อความนี้สรุปได้ว่าตามแนวไวยากรณ์การก เราอาจจะศึกษาคำกริยา
ในลักษณะ สอ๒ ลักษณ. ๑๑

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax : ..., pp. 15-20.

²Fillmore, "The Case ...," p. 21.

ก. จำนวนของนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยาซึ่งอาจจะมีเพียงหนึ่งหรือมากกว่า
หนึ่งนามวลี

ข. นามวลีแต่ละนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยานั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาใน
การกใด

การศึกษาคำกริยาในลักษณะดังกล่าวนี้ เราอาจจะพูดอย่างย่อ ๆ ว่าเป็น
การศึกษาคำกริยาว่า คำกริยาปรากฏกับการกใดได้บ้าง

ตัวอย่าง

John stole the money from the bank.

คำกริยา stole มีนามวลีที่เกิดร่วมด้วย 3 นามวลีคือ John, the
money, the bank และนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยาเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับคำกริยาในการก
Agentive, Objective, Source ตามลำดับ¹ คำกริยา stole จึงเป็นคำกริยาที่
ปรากฏกับการก Agentive, Objective, Source ได้

การกที่คำกริยาปรากฏด้วยได้มี 2 ชนิด² คือ

ก. การกที่ต้องเกิดร่วมกับคำกริยาในโครงสร้างวลี คำกริยาบางคำ
ต้องการการกชนิดนี้เพียง 1 การก เช่น ร้องไห้ ต้องการการกที่ต้องเกิดร่วมคือ การก
ผู้ก่อการกระทำ³

ตัวอย่าง

ลอร่าร้องไห้

ผู้ก่อการกระทำ

¹ Cook, "Improvements in Case Grammar ...," p. 14.

² Fillmore, "The Case ...," pp. 27-28.

³ ดูคำจำกัดความของการกต่าง ๆ ในบทที่ 4 หน้า 54-59.

การจำแนกคำกริยา¹ กล่าวคือ เราสามารถจัดคำกริยาที่ปรากฏกับการกรแบบเดียวกันได้ไว้ในพวกเดียวกัน ถ้าเราแสดงการปรากฏของคำกริยากับการกรในลักษณะต่อไปนี้คือ

$$+ \left[\_ C_1 \dots \dots \dots \right]$$

คำกริยาจะปรากฏในช่องว่าง และ C_1 คือ การกรที่เกิดร่วมกับคำกริยาที่อยู่ในช่องว่าง จุดไข่ปลา $\dots \dots \dots$ แสดงว่าอาจจะมีการกรมากกว่า 1 การกรก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคำกริยานั้น วิธีการแสดงการปรากฏของคำกริยากับการกรดังกล่าวนี้ เราจะเรียกว่ากรอบการกร (Case frame)² คำกริยาที่ปรากฏในกรอบการกรแบบเดียวกันได้จะเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน เช่น

ก. คำกริยา หงุดหงิด และ เหงา ปรากฏในกรอบการกรแบบเดียวกันคือ

$$+ \left[\_ \text{มป}^3 \right] \text{ ได้ } \text{สิ่งเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน}$$

ตัวอย่าง

ภมรหงุดหงิด

มป

ไพศาลเหงา

มป

ข. คำกริยา ผอม และ อ้วน ปรากฏในกรอบการกรแบบเดียวกันคือ

$$+ \left[\_ \text{ลภ}^4 \right] \text{ ได้ } \text{สิ่งเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน}$$

¹ Fillmore, "The Case . . .," p. 21.

² Cook, "Improvements in Case Grammar . . .," p. 13.

³ มป คือ ตัวย่อของการกรที่มีประลบการณ

⁴ ลภ คือ ตัวย่อของการกรผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ

ตัวอย่าง

เบ็ญจมาศผอม

ล่ก

ล่ำเรณอ้วน

ล่ก

กรอบการกที่ฟิลล์มอร์ เสนอไว้มีลักษณะดังนี้¹

1. มีเครื่องหมาย + [ ] ล้อมรอบการกที่เกิดร่วมกับคำกริยา

2. ช่องว่าง _____ ในกรอบการกเป็นช่องว่างสำหรับคำกริยา

3. หลังช่องว่าง _____ จะมีการกอย่างน้อย 1 การก ถ้ามีการก

มากกว่า 1 การก ลำดับจากซ้ายไปขวาของการกในกรอบการกจะมีลำดับก่อนหลังตามลำดับ

การเลือกประธานดังนี้คือ Agentive (A) Experiencer (E) Instrumental (I)

Objective (O) Source (S) Goal (G)² เช่น กรอบการกแบบ + [_____ A O S]

มีการก 3 การก ลำดับของการกทั้ง 3 การกนี้จะเรียงจากซ้ายไปขวาตามลำดับก่อนหลังคือ

A เป็นลำดับแรก O เป็นลำดับถัดไป และ S เป็นลำดับสุดท้าย

4. ในกรอบการกจะใช้ตัวย่อแทนชื่อการก เช่น A แทนการกที่ชื่อว่า

Agentive เป็นต้น

5. การกในกรอบการกบางการกเป็นการกที่ต้องเกิดร่วมกับคำกริยาใน

โครงสร้างล่ก การกชนิดนี้ไม่อยู่ในเครื่องหมาย ( ) บางการกเป็นการกที่อาจจะเกิดร่วม

กับคำกริยาในโครงสร้างล่ก³ หรือไม่เกิดร่วมก็ได้ การกชนิดนี้อยู่ในเครื่องหมาย ( )

เช่น กรอบการกแบบ + [_____ A (L)] มีการกที่ต้องเกิดร่วมกับคำกริยา คือ A และการก

ที่อาจจะเกิดร่วมกับคำกริยาหรือไม่เกิดร่วมก็ได้คือ L

¹Fillmore, "The Case ...," p. 27.

²Cook, "Improvements in Case Grammar ...," p. 13.

³ดูการก 2 ชนิดนี้ในหน้า 37-38.

6. ในกรอบการทจะมีเฉพาะการก่มีความสำคัญต่อการจำแนกคำกริยาเท่านั้น¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹ ดูรายละเอียดหน้า 31-32.